

ρίου τοῦ Ναζικινζηνού εἰς διαφόρους ἐνδόξους Καππαδόκας καὶ Καππαδοκίσσας ἐπιγράμματα περὶ τὰ 165, ἐκδοθέντα τὸ πρῶτον ὑπὸ I. Μουραθορίου ἐν Παταύῳ τὸ 1709 ἐν τοῖς αὐτοῦ Ἑλληνικοῖς ἀνεκδότοις μετὰ τῶν ἐπιστολῶν Φέρμου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας. Εἶτα δὲ πολλάκις ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἀνθολογίᾳ τῶν ἐπιγραμμάτων.

[Ἐκ τῶν Καππαδοκικῶν ἀπόσπασμα.]

Ἐν Ἀνδροικίῳ, 1868, Ὀκτωβρίου 29.

Δ. ΚΟΥΖΗΝΟΠΟΥΛΟΣ, ἱατρός.

ΟΘΩΜΑΝΙΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑΙ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπάρχουσι πλείστα ὀθωμανικαὶ ἰδιωτικαὶ καὶ δημόσιαι βιβλιοθήκαι, διότι ἕκαστος Σουλτάνος πρὸ τοῦ θανάτου, τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ βιβλιοθήκην βάλλει εἰς μέρος χωριστόν· μετὰ δὲ τὴν θάνατον αὐτοῦ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ αὕτη ὡς δημόσιος βιβλιοθήκη. Τὰ πλείστα τῶν ἐν ταῖς διαφόροις τῆς πρωτεύουσας βιβλιοθήκαις βιβλίων εἶναι Ἀσιατικά, μετὰξὺ δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ πολλὰ Ἑλληνικά, Λατινικά καὶ Γαλλικά συγγράμματα, ἀρχαῖα χειρόγραφα καὶ μεμβράναι.

Αἱ κυριώτεραι τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει βιβλιοθηκῶν εἶναι: Α.) Ἡ τοῦ πορθητοῦ Μωάμεθ Β' περιέχουσα 5674 βιβλία· ἡ βιβλιοθήκη αὕτη εὑρίσκεται ἐντὸς τοῦ ὁμωνύμου τεμένους. Β.) Ἡ τοῦ Σουλτάν Βαγιαζήτ ἐντὸς τοῦ ὁμωνύμου τεμένους, περιέχουσα 3304 βιβλία. Γ.) Ἡ τοῦ Σουλτάν Σουλεῦμάν, ἐντὸς τοῦ ὁμωνύμου τεμένους, περιέχουσα 2000 βιβλία. Δ.) Ἡ τοῦ Σουλτάν Σελήμ καὶ Σουλτάν Μουσταφᾶ, ἐντὸς τοῦ Αλαελή Τζαμιεῖ, περιέχουσα 4000 βιβλία. Ε.) Ἡ τοῦ Σουλτάν Ὀσμάν, παρὰ τῷ τεμένει Νούρι Ὀσμάνιγέ, περιέχουσα 5,826 βιβλία. Ϛ.) Ἡ τοῦ Σουλτάν Μαχμούτ, ἐντὸς τῆς Ἀγίας Σοφίας, περιέχουσα 6,292 βιβλία. Σημειωτέον ὅτι ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσι πολλὰ κειμήλια· ἐκτὸς τῶν Ἑλληνικῶν καὶ διαφόρων ἄλλων συγγραμμάτων, ὑπάρχουσι πλείστα πηλαιογραφίαι Ἀσιατικά, ἐξ ὧν τινες πολλοῦ λόγου ἄξιαι, μὴ συμπεριληφθεῖσαι εἰς τὸ κλασικώτατον σύγγραμμα Bibliotheca Orientalis τοῦ διασήμου Ἀσιανολόγου Zenker. Ζ.) Ἡ τοῦ Σουλτάν Ἀβδούλ Χαμήτ, ἐντὸς τοῦ τεμένους Χαμηδιέ, περιέχουσα 4482 βιβλία. Η.) Ἡ τοῦ Λάλα Ἰσμαήλ ἐφένδη, συμπεριλαμβανομένη ἐντὸς τῶν ἀνωτέρω καὶ περιέχουσα 862 βιβλία. Θ.) Ἡ τοῦ Σουλτάν Ἀχμέτ, ἐντὸς τοῦ ὁμωνύμου τεμένους, περιέχουσα

4382 βιβλία Ι.) Ἡ τοῦ Ἐσάτ ἐφένδη, ἀρχηγῶ τῶν ἐμίριδων παρὰ τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ, περιέχουσα 3983 βιβλία. ΙΑ.) Ἡ κατὰ τὸ Δικηλί Τασή τοῦ Κιουβριλή Μεχμέτ πασᾶ καὶ Φασηλ Ἀχμέτ πασᾶ, περιέχουσα 2245 βιβλία. ΙΒ.) Ἡ τοῦ Σεχούλ-Ἰσλάμ Ἀσέρ ἐφέντη, περιέχουσα 4,827 βιβλία κατὰ τὴν συνοικίαν τοῦ Σουλτάν Χαμήμ πλησίον τοῦ Βακτσέ καπουσῆ· αὕτη οὖσα πλουσία καὶ καλῶς διευθετημένη, μετὰξὺ ἄλλων περιέχει καὶ τοὺς τρεῖς τόμους τοῦ Τουρκο-Ἀραβο-Περσικο-Λατινικοῦ λεξικοῦ τοῦ Mi-pinski, ὅπερ φαίνεται ὅτι ἦτο ποτὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, διότι διὰ χειρὸς αὐτοῦ εἰσι γεγραμμένα τὰ ἐξῆς: «Καὶ τόδε Ἀλεξάνδρου Κωνσταντίνου Βοεβόδα Μαυροκορδάτου.» Προσέτι ὑπάρχουσι δύο χειρόγραφα τοῦ Πλάτωνος μετὰ σχολίων τοῦ 1' αἰῶνος· μία Γεωγραφία Γερμανιστὶ γεγραμμένη εἰς ἓνα τόμον (ἐκδ. Φραγκοφόρης 1719), ἑτέρα ὡσαύτως Γερμανιστὶ (ἐκδ. Νυρεμβέργης 1723), ἑτεραι δύο Λατινιστὶ ἱστορίαι (ἐκδ. Βενετίας 1712)· ἐν Ἀνθίμου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Ἀραβικὸν θεολογικὸν μετὰ τῆς εἰκόνης αὐτοῦ, τυπωθὲν περὶ τὸ 1792. Τοιοῦτον παρόμοιον εὑρηται καὶ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς καθ' ἡμᾶς θεολογικῆς σχολῆς. ΙΓ.) Ἡ τοῦ Σεχίτ Ἀλή πασᾶ, ἐντὸς τοῦ τεμένους Σαχζαδέ, περιέχουσα 2827 βιβλία. ΙΔ.) Βιβλιοθήκη φιλομύσεων τινῶν πλησίον τοῦ ἀνωτέρω τεμένους, περιέχουσα 4235 βιβλία. ΙΕ.) Ἡ τοῦ Ἰβραήμ πασᾶ ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ τεμένους, περιέχουσα 4452 βιβλία. ΙϚ.) Ἡ τοῦ Ἀτήρ ἐφέντη πλησίον τοῦ Βαφᾶ, περιέχουσα 4995 βιβλία. ΙΖ.) Ἡ τοῦ Χακούμ ὀγλοῦ ἐντὸς τοῦ Ἀλή πασᾶ τεμένους, περιέχουσα 4960 βιβλία. ΙΗ.) Ἡ τοῦ Ραγούπ πασᾶ, Βεζύρου τοῦ Σουλτάν Μαχμούτ Β' εἰς τὴν συνοικίαν Κόσκα, οὐ μακρὰν τοῦ τεμένους Σουλτάν Βαγιαζήτ, περιέχουσα 4451 βιβλία. ΙΘ.) Ἡ τοῦ Βελή Ἐλδίν Τζαρουλλάχ ἐφένδη πλησίον τῆς συνοικίας τοῦ Μωάμεθ Β' περιέχουσα 2182 βιβλία. Κ.) Ἡ τοῦ Φαῖζούλ-λάχ ἐφένδη, πλησίον τῆς ἀνωτέρω συνοικίας, περιέχουσα 2196 βιβλία. ΚΑ.) Ἡ τοῦ Μεχμέτ Μουράτ ἐφένδη, κατὰ τὴν συνοικίαν τοῦ Τζιχαρσεμπέ, περιέχουσα 4926 βιβλία. ΚΒ.) Ἡ τοῦ Χατζή Πεσέρ ἀγᾶ πλησίον τῆς Γ. Πύλης, ἐντὸς τοῦ Μεδρεσέ, περιέχουσα 4233 βιβλία. ΚΓ.) Ἡ τοῦ Χασρού πασᾶ κατὰ τὴν συνοικίαν τοῦ Ἐγιοῦπ, περιέχουσα 4168 βιβλία. ΚΔ.) Ἡ τοῦ Σεχίτ Μεχμέτ πασᾶ παρὰ τῇ ἀνωτέρω συνοικίᾳ, περιέχουσα 483 βιβλία, ἐξ ὧν τινὰ εἶναι δυσεύρετα. ΚΕ.) Ἡ τοῦ Χουσεῖν πασᾶ πλησίον τῆς συνοικίας τοῦ Σαράτζ χανέ, περιέχουσα 541 βιβλία καὶ χάρτας ἀρχαίους Τουρκικούς. ΚϚ.) Ἡ τοῦ Μουσταφᾶ πασᾶ, πρώην μεγάλου Βεζύρου, κατὰ τὴν ἀνωτέρω συνοικίαν, περιέχουσα 453 βιβλία. ΚΖ.) Ἡ τοῦ Τζόρλουλη Ἀλή πασᾶ, περιέχουσα 450 βιβλία. ΚΗ.)

Ἡ τοῦ Σεῖχ Μουράτ ἐφένδη, πλησίον τοῦ τεμένου· Δάρ-ουλ Μεσνεδῆ, περιέχουσα 542 βιβλία. ΚΘ.) Ἡ τοῦ Χατζῆ Βασῆρ ἀγᾶ, πλησίον τῆς συνοικίας Χαϊδάρ, περιέχουσα 619 βιβλία, ἐν οἷς καὶ μεμβράνας παλαιογραφικάς. Λ.) Ἡ τοῦ Κασάπ-Βασῆ Μουσταφᾶ ἀγᾶ, πλησίον τῆς συνοικίας Σερβελῆ, περιέχουσα 397 βιβλία. ΛΑ.) Ἡ τοῦ Τζελεπῆ Ἀβδουλλάχ ἀγᾶ, πλησίον τοῦ Καδῆ Τζεσμετῆ, περιέχουσα 396 βιβλία. ΛΒ.) Ἡ τῆς Βασιλομήτορος, ἐντὸς τοῦ τεμένου· Ἐγιούπ, περιέχουσα 287 βιβλία. ΛΓ.) Ἡ τοῦ Μαχμέτ ἀγᾶ, ἐντὸς τοῦ τεμένου· Τζιχάρ Σεμπέ, περιέχουσα 210 βιβλία. ΛΔ.) Ἡ τοῦ Σαρατγιά Ὁμέρ ἐφένδη, κατὰ τὴν συνοικίαν Μολᾶ Κεθρανῆ, περιέχουσα 147 βιβλία, τὰ πάντα σχεδὸν νομικά. ΛΕ.) Ἡ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, περιέχουσα 158 βιβλία. ΛΣ.) Ἡ τοῦ Ἐλχάτζ Μουσταφᾶ ἐφένδη ἀρχιγραμματέως, περιέχουσα 175 βιβλία. ΛΖ.) Ἡ τοῦ Γεπχιά Τεβφῆκ ἐφένδη, κατὰ τὸν ὁμώνυμον Μεδρεσῆ, περιέχουσα 471 βιβλία. ΛΗ.) Ἡ τοῦ Καζασκέρη Μουσταφᾶ ἐφένδη Προυσαέως, κατὰ τὴν συνοικίαν τοῦ Τζιχάρ Σεμπέ παζαρίου, περιέχουσα νομικά τε καὶ ἱστορικά βιβλία 194. ΛΘ.) Ἡ τῆς Σαλιχᾶ χανήμ, κατὰ τὴν συνοικίαν τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, περιέχουσα 273 βιβλία. Σημειωτέον ὅτι ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ ταύτῃ δύναται τις νὰ ἀνεύρῃ πλεῖστα ποιήματα χειρόγραφα ἀνέκδοτα· ἡ ὀθωμανὶς αὕτη, ἐκ νεαρᾶς αὐτῆς ἡλικίας ἐνασχοληθεῖσα εἰς τὴν ποίησιν, συνέγραψε πολλὰ ποιήματα, μετὰ Ἀσιατικῆς ποιητικῆς φαντασίας καὶ οὐχ ἥττον εὐμοιροῦντά ἀδρότητος γυναικείας καὶ τοῦ αἰσθήματος τοῦ ὑψηλοῦ καὶ θείου ἔρωτος τῶν Ἀσιανῶν γυναικῶν, ὅστις πολλάκις παρ' αὐταῖς καθίσταται ὑλικώτερος, καὶ συνεπεία τούτου γίνονται παθητικώτεροι καὶ ἐκδικητικώτεροι· ἑλλείψει δὲ ἠθικῆς ἀγωγῆς παρὰ ταῖς ὀθωμανίσιν ἀποσβέννυται προῶπως πᾶν εὐγενὲς αἶσθημα. Μ.) Ἡ παρὰ τὸ τέμενος Σουλτάν Ἀχμέτ, περιέχουσα 1373 βιβλία, τὰ πάντα Ἀσιατικά.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, ὑπάρχουσι καὶ ἕτεραι βιβλιοθήκαι πολλοῦ λόγου ἄξιαι. Α.) Ἡ ἐν τοῖς Βυζαντινοῖς ἀνακτόροις, ἡ μᾶλλον πλουσία ὡς πρὸς τὴν ποικιλίαν τῶν διαφόρων κλασικῶν συγγραμμάτων, καὶ τὸ σπάνιον τῶν βιβλίων τῶν διαφόρων Ἀσιατικῶν ἐθνῶν. Αὕτη ἀριθμεῖ, κατὰ τὰς πληροφορίες τοῦ ἐπιστάτου αὐτῆς, 6500 βιβλία. 1) Ἐν αὐτῇ εἶδομεν δύο γεωγραφικοὺς πίνακας Ἑλληνικοῖς γράμμασι, τὸν μὲν τοῦ Νασῆρ Ἐλδίν Πέρσου, τὸν δὲ Οὐλοῦ βέη Τατάρου, ἐκδοθέντας ἐπιμελείᾳ καὶ σπουδῇ Δημητρίου Ἀλεξανδρίδου ἱατροῦ, τοῦ ἐκ Τυρνάβου τῆς Θεσσαλίας, κατὰ τὴν ἐν Ὁξωνίᾳ ἐκδοσιν τοῦ σοφοῦ Γραυτοῦ ἐν Βιέννῃ, 1807, εἰς μέγα σχῆμα. 2) δύο παλαιογραφικά Εὐαγγέλια ἐπὶ μεμβράνης, ἀνήκοντα ὡς πρὸς τὴν γραφὴν εἰς τὸν Η' ἢ καὶ Θ'

αἰῶνα. Ἐξ αὐτῶν τὸ ἐν φέρει τὴν ἀκόλουθον ἐπιγραφὴν, ἥτις ἐκ τῶν γραμμάτων αὐτῆς φαίνεται ὅτι εἶναι μεταγενεστέρα.

ΣΥΝ ΘΕΩ IC XC ΠΙ ΔΝ ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΝ ΕΘΥ.

3) Μία Σύνοψις γνώμων ἠθικῶν τῶν Ἰνδιῶν χειρόγραφος ἄνευ χρονολογίας καὶ ἄνευ προμετωπίδος. 4) Ἐξ χειρόγραφα Ἑλληνικά, περιέχοντα τὸν Εὐριπίδην καὶ Σοφοκλέα μετὰ σχολίων γραφῆς μεταγενεστέρας ἐπὶ μεμβράνης. 5) Ἐν λεξικὸν τοῦ Βαρίνου. 6) Μία συλλογὴ τῶν ἀρχαίων μουσικῶν, ἐν ᾗ ὑπάρχουσιν ἐρμηνεῖαι διάφοροι περὶ τῆς Ἀσιατικῆς μουσικῆς ἄνευ προμετωπίδος. 7) Journal Asiatique, σύγγραμμα περιοδικὸν λίαν περίεργον, ἐκδιδόμενον ἄλλοτε πρὸ ἱκανῶν χρόνων ἐν Παρισίοις. 8) Ψαλμοὶ τοῦ βσιλέως καὶ προφήτου Δαβίδ. Ὁ τίτλος οὗτος τοῦ βιβλίου εἶναι γεγραμμένος χρυσοῖς καὶ ἐρυθροῖς γράμμασι· τὸ βιβλίον εἶναι χειρόγραφον καὶ ἐν τῇ προμετωπίδι φέρει διάφορα ἐμβλήματα· ἡ εἰκὼν τοῦ προφητᾶνακτος εἶναι κεκοσμημένη διὰ χρυσοῦ καὶ φέρει δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τὰ ἐξῆς «Ὁ Προφητὰς Δαβίδ». Ἡ γραφὴ φαίνεται νὰ ᾔηκε τοῦ 12' αἰῶνος. 9) Ἐν λεξικὸν Συριακὸν καὶ Αἰθιοπικὸν εἰς μέγα σχῆμα καὶ ὄγκον. 10) Lexicon Ambarico-Latinum. 11) Μία Παλαιὰ καὶ Καινὴ Διαθήκη, ἔχουσα παραλλήλως τὸ Ἑβραϊκὸν καὶ Ἑλληνικὸν κείμενον ἐπὶ μεμβράνης, ἄνευ προμετωπίδος. 12) Ἀρμενικά καὶ Χαλδαϊκά βιβλία διάφορα. 13) Ἐν τρίτομον λεξικὸν Ἀραβολατινικὸν τοῦ Mininski. 14) Μία χειρόγραφος Γαλλιστὶ χημεῖα ἄνευ προμετωπίδος ἐκ σελίδων 500. 15) Μία συλλογὴ διπλωματικῶν ἐγγράφων χειρόγραφος Τουρκιστὶ, περιέχουσα ὅλην τὴν σειράν τῶν διπλωματικῶν ἐγγράφων Κυβερνήσεως, ἀνταλλαγέντων ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σουλτάν Σουλεϊμάν τοῦ νομοθέτου μέχρι Σουλτάν Μαχμουτ μετὰ τὰ διάφορα καὶ ἐπιστημότερα κράτη τῆς Εὐρώπης.

Τοιαύτην ὁμοίαν Συλλογὴν χειρόγραφον τοιούτων ἐπιστῆμων ἐγγράφων, περιελθοῦσαν εἰς χεῖρας ἡμῶν ἐκ τῆς πλειστηριασθείσης βιβλιοθήκης τοῦ διασώμου μεγάλου Βεζύρου Ρεσῆτ πασᾶ, ἐδωρητάμεθα μετ' ἄλλων διαφόρων τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ ἡμετέρου ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου. 16) δύο κώδικες χειρόγραφοι Ἑλληνικοί, περιέχοντες διάφορα χάττι σερίφια, ἐπίτομον ἱστορίαν τῶν ἡγεμονιῶν καὶ περιγραφὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τῶν προαστείων αὐτῆς. 17) Δίτομον Ἀραβικὸν λεξικὸν χειρόγραφον ἀνωνύμου, φέρον τὰ ἐξῆς: «Θεὸς ἔλεει μετάφρασις τοῦ περιφήμου λεξικοῦ Σαχάλη Δζεβχέρ εἰς τὴν ἀπλὴν καθομιλουμένην διάλεκτον, φιλοπονηθεῖσα διὰ προσθέσεως καὶ ἀφαιρέ-

σεως παρὰ τοῦ. ὁμογενοῦς καὶ φιλογενοῦς ἀδελφοῦ· ἐν ἔτει 1789.» Σημειωτέον ὅτι τὸ λαμπρὸν τοῦτο λεξικὸν τοῦ Δ'εχερί μετεφράσθη καὶ ἐπληρώθη παρὰ τοῦ Ὀθωμανοῦ Μωάμεθ πᾶν Μουσταφᾶ Βαγκουλᾶ, γεννηθέντος εἰς τὸ Βᾶν τῆς Ἀρμενίας· ἐξεδόθη ἐν Κωνσταντινουπόλει 1744-1776· 48) *Historia de Byzantina Publici Commentario Illustrata*. Τὸ βιβλίον τοῦτο εἰς σχῆμα μέγα Λατινιστὶ τυπωθὲν ἐν *Lutetiae Parisiorum*, φέρει ἅπαντα τὰ νομίσματα τῶν Ῥωμαίων καὶ Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων μετὰ τῶν εἰκόνων αὐτῶν, ὡς καὶ πολλῶν γεωγραφικῶν πινάκων καὶ σχημάτων τῶν καλλιτέρων νῦν τῆς Κωνσταντινουπόλεως· 49) Ἀμπουλφέντς Ἰσμαήλ βασιλέως Ἀπαμείας ἐκ τῶν γεωγραφικῶν πινάκων περιγραφὴ Χορασμίας, Μασουχλανάγρης ἦτοι τῶν πέραν τοῦ ποταμοῦ Ἰλίου τόπων, Ἀραβίας, Αἰγύπτου, Περσίδος, ἔτι δὲ καὶ τῆς Περσικῆς καὶ Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ πρωτοτύπου τῆς Ἀραβικῆς διαλέκτου κατὰ τὸν ἐν Καισαροβασιλικῇ τῆς Βιέννης βιβλιοθήκῃ κώδικα, μετὰ τινων ὑποσημειώσεων ὑπὸ Δημητρίου Ἀλεξανδρίδου ἱατροῦ, τοῦ ἐκ Τυρνάβου τῆς Θετταλίας, καὶ μέλους ἀντεπιστέλλοντος τῶν . . . ἀξιῶσι καὶ φιλοτίμῳ δαπάνῃ τῶν φιλογενεστάτων ἀδελφῶν Κυρίων Ζωσιμάδων Α. Ν. Ζ. καὶ Μ. ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας· ἐκ τῆς τυπογραφίας Ἀντωνίου Σχμιδίου 1807· 20) Σύντομος εἰσαγωγὴ τῆς Ἀραβικῆς γλώσσης χειρόγραφος, συντεθεῖσα παρὰ τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας Κυρίου Κυρίου Ἰωάννου Κωνσταντίνου Μιχαήλ Ρακοβίτζα Βοεβόδα 1758, κατὰ μῆνα Δεκέμβριον. Ἐκ σελ. 244.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω βιβλίων τε καὶ χειρογράφων τῆς βιβλιοθήκης τῶν Βυζαντινῶν ἀνακτόρων, ὑπαρχουσι παρ' ἡμῖν καὶ ἄλλα, ἅτινα ἐν τῇ προσεχῶς ἐκδοθησομένῃ εἰς ἰδιαίτερον βιβλίον πραγματεῖα ἡμῶν θέλομεν πραγματευθῆ.

ὑπάρχουσι δ' ἕτεραι βιβλιοθήκαι καὶ ἐν ἐκάστῳ ὑπουργείῳ, ἰδίως δὲ ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Γ. Πύλης, ὡς καὶ ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ Ἀδερμηνέως Ἀαριφῆ βέη. Ἄπασαι αἱ Αὐτοκρατορικαὶ σχολαὶ σχεδὸν ἀνεξαιρέτως ἔχουσι βιβλιοθήκας κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον πλουσίας. Τοσαῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος.

(*Ἀνατολικὸς Ἀστήρ.*)

ΛΑΚΩΝΙΚΑ (').

Α'. Παροιμίαι.

«*Nerò συσπληζάμερο* (²) τ' ἀνήγορό του πάει,» ἦτοι ἡ στενοχωρία φέρει τὰ ἐναντία καὶ ἡ ἀνάγκη εἰς τὸν ἄνθρωπον κατορθοῖ τὰ δύσκολα εὐκολα. Τῆς παροιμίας ταύτης ἴσως ἀποκοπὴ ὑπάρχει καὶ ἡ ἐξῆς φράσις·

«*ἔχει σπληῆγα ὁ ἄνθρωπος*»

τουτέστιν ἔχει στενοχωρίαν ἀνήκεστον καὶ δὲν δύναται παρὰ νὰ πράξῃ τὸ ἐναντίον, ὅπερ δὲν ἐπιθυμεῖ. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ φράματος ἰδεῶν ἴσως προήλθεν ἐν Ἠπείρῳ καὶ ἡ παροιμία ἡδε·

«*ἡ στενοχωρία ἔγανει λάδι*,»

ἦτοι ἡ παρ' ἀνωτέρου καταπίσις φέρει ἀποτέλεσμα, ἡ δὲ ἐκ περιστάτικῶν συγκυρίων προξενεῖ κόπους καὶ ἀγῶνας πολλάκις ἀνυπερβλήτους καὶ ταλαιπωρίας ἀνυποφέρτους· διὸ καὶ ἡ φράσις.

«*θὰ σοῦ ἔγάλω λάδι*»

ἀπειλητικῶς, θὰ σὲ στενοχωρήσω τοσοῦτον, ὥστε νὰ σὲ φέρω εἰς ἀπόγνωσιν διὰ τῶν πολλῶν δυσχερειῶν. Λέγεται δὲ καὶ «*θὰ σοῦ ἔγάλω τὸ λάδι*» (³), ἦτοι θὰ σὲ καταστενοχωρήσω, ὥστε νὰ σοῦ εὐγάλω τὸ ἐν τῷ βαπτίσματι χυθὲν (ὡς ὁ χριστιανικὸς νόμος) εἰς τὸ σῶμά σου ἔλαιον· ἐν ἄλλοις λόγοις, θὰ σὲ φέρω εἰς θέσιν, καθ' ἣν ἐκ τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων στενοχωριῶν σου νὰ λησமுνήσῃς καὶ τὴν θρησκείαν σου.

«*Ὁ κόμπος ἔς τὸ κόκκαλο*.»

Ἐπὶ περιστάσεως, καθ' ἣν, ἐξαντλουμένων ὅλων τῶν μέσων, δὲν ὑπάρχει πλέον θεραπεία τῶν κακῶς κειμένων, καὶ ἐπέρχεται ῥῆξις μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Ἐν Ἠπείρῳ λέγεται «*μοῦ ἐμπήκε τὸ μαχαίρι ἔς τὸ κόκκαλο*,» ἦτοι πλέον δὲν δύναμει νὰ ὑποφέρω καὶ ἐπομένως θὰ καταλήξω εἰς ῥῆξιν, ὡς ὁ τετραυματισμένος δὲν δύναται νὰ ὑποφέρῃ τὴν προσαγωγὴν τῆς ἐκκοπῆς τοῦ μαχαίριου ψύοντος τῶν ὀστέων, εἰμὴ διὰ φωνῶν καὶ σπαραξικαρδίων συστροφῶν τοῦ σώματος.

«*Τοῦ χοίρου τὸ μα.λ.π. δὲν γίνεταί μετὰξι*.»

Ἐπὶ γαμέγιων (ὡς λέγονται ἐν Μάνῃ) ἦτοι ὑποτεταγμένων ταῖς ἰσχυροτέραις οἰκογενεαῖς· ὅτι δηλ.

(¹) Ἰδε Πανδ. φυλλάδ. 447, σελ. 303.

(²) Συσπληζάμερο ἐκ τοῦ συσπληττομαι· ἡ σημασία αὕτη δὲν ἀπαντᾷ ἐν τοῖς λεξικοῖς.

(³) Παρὶ τῆς τριαύτης τοῦ ἄρθρου ὡς ἐκ τῆς θέσεως σημασίας, ἴδε Συντακτ. Ἀσωπίου περὶ ἄρθρου.